

Nepodopisan se dopis ne štampa. Pripisana se pisma, oglaš. št. štampaju po običnom cenzuru li po dogovoru. Isto tako je za prištati. Navedi se tajna poštanskom adresom (osobno pošto) na administraciju „Naše Sloge“. Ina, prezime i najbliža osoba valja točno naznačiti.

Komu list nedodjele na vrijeme, neka to javi odgovarajućim u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvama napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slagan rasti male stvari, a sloga sve pokrvari. Naz. posl.

Izslai svakog četvrtka na cenzuru.

Dopisi se vraćaju ako se nećakaju.

Nobiljegovani listovi se uprimaju. Predplata u peštarnama stoji 35 for., za seljake 25 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol godinu. Izvan carvine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 24.

Poziv na predplatu.

Pošto se približuje početak drugog tečaja godine, pozivljemo ovim sve naša čitatelje, koji se nisu za cijelu godinu predplatili, da čim prije predplatu ponoviti izvole.

Upozorujemo napose one čitatelje, koji nam nisu za ovu godinu jošite lista pošlali, da nam predplatu bezodvlatno pripošaju. One pak, koji nam duguju i više, nego li za jednu godinu predplatu, sjećamo na njihovu svetu dužnost napram našem listu.

Ovim stavljamo u obće svakomu na srec, koji nam što god duguje, da nam dug što prije pripošaje, da nebudemo prisiljeni poduzeti strožije mjere i da budemo uzmogli i mi svim našim dužnostim zadovoljiti.

Komu je do toga stalo, da se uzdrži ovaj jedini list za istarske Hrvate, mora mu priteći u pomoć materijalnim i moralnim sredstvi.

U Trstu, 10. junija 1896.
Uprava „Naše Sloge“.

K. odnošajem u Istri.

O tužnih odnošajih u Istri izrečeno je toga i napisano u zadnjih deset godina toliko, da je jedva koja druga pokrajina u monarhiji toliko spominjana bila.

Naši zastupnici na državnom saboru u Beču i na pokrajinskom saboru u Poreču i naša narodna glasila iznesla su na svietlo toliko gradiva k razjašnjenju i k pripoznavanju tih odnošaja, da ne može biti jedne osobe, koja se ikoliko zanima za javna poslove u monarhiji, koja bi mogla reći, da su ti odnošaji zdravi, radoviti, ustavni.

Vladajućim krugovom u Trstu i u Beču moraju biti poznati ti odnošaji i u potpunosti, jer nije moguće, da se ih nije nimalo dotaknuo vapaj narodnih zastupnika, i jer se nemoguće predpostaviti, da ih i o dogodjajih u Istri podređeni im politički službenici točno ne obavješuju.

Narodni naši protivnici u Istri postupaју žalbože jošte uvijek kao da nikakve oblasti nad njimi nebi bilo i kao da je većina pučanstva Istre odsudjena, da im na vieke služi i robovje. U toj misli postaju oni danomice drzovitiji izazivajući bezobzirno i oblasti i hrvatsko-slovensku većinu pučanstva naše pokrajine.

Novo dokaze za gorjuju tvrdnja nalazimo u dvih najnovijih dogodjajih u Istri, o kojih su talijanski lažliberalni listovi Istre posljednjih dana obirno izvješćivali, izpustiv dakako ono, što bi ih moglo kod vladajućih krugova u Beču kompromitirati.

Evo što je na staviti: I. Dne 30. maja stiglo je u slavni Poreč oko petnaest pitomaca gospodarske škole iz Conegliana u Italiji. Pitomce pratila je petorica profesora, a među njimi nalazio se i ravnatelj rečene škole.

Ovo družtvance bijaše na mulu u Poreču sa svimi počastmi dočekano i tako primljeno, kao da se radi o dolazku višokih dostojanstvenika ili kakvog inozemskog poslanstva.

Nacelnik grada Poreča sa nekolicini zastupnika, ravnateljstvo pokrajinskog gospodarskog zavoda i članovi zemaljskoga odbora predstaviv se gostovom iz Italije već na mulu, odakle ih odpratiše u grad. Gradjanstvo pridružilo se svojim prvakom veselo kličući.

Odmah bijaše priredjena svečana gostba u zemaljskom gospodarskom zavodu.

Tu je se medjusobno pozdravljalo i nazdravljalo. Pročitani bijaše i pozdravni brozovj odsutnog zemaljskog kapetana. Nakon toga bijaše talijanski gostovi svuda gradom praćeni od spomenutih predstavnika grada i pokrajine.

U nedjelju priredjena bijaše gostovom u istom zavodu druga gostba, kod koje sudjelovali sve oblasti, osim crkvene i političke. Poslije podne dala je gostovom na čast gradaka glasa sjajan koncert na trgu. Za ponedjeljak bijaše urečena svečana gostba u kazalištnih prostorijah — opet gostovom iz Italije na čast. Gositeljem imao je biti ovaj put grad Poreč. Na gostbu bijaše pozvano 80 osoba — svi prvaci i svi ugledni građani Poreča. Talijanski gostovi, obzirajući i oprezniji nego li njihovi gostitelji, odklonivše poziv na lepi način, izjaviv, da im je talijanska vlada strogo naložila, da odklone svaki poziv, koji bi mogao dati povoda bilo kakovoj demonstraciji. Porečki prvaci ne bijaše dođne zadovoljivi i sporazumni s tim odklonom, nu oni se brzo snadjoše urekav svečanu gostbu u prostorijah gospodarskog zavoda. Tim hteđoše svečanosti potati privatni značaj, dočim bi bio u kazalištni javnim. Gošćenje bijaše taj obilato, duhovi ugrijani i poljetni. Gostba trajala je od 7 sati na večer do 3 sata u jutro.

Siromašniji gradjanstvo, napose radnici i poljodjelci mutili su kimajuć glavom sve te gostbe i sve te svečanosti. Mnogi se pitali: hoće li sve te znatne troškore nositi pojedini prvaci ili će isti pasti na leđa ciele občine ili pokrajine? O tomu će nas obavjestiti budućnost.

Promicatelj i priredjivač tih svečanosti i gostba — porečka dakle „Signoria“ — označila je iste kao privatnu stvar, hteći tim izbjeći svakom mogućem zadirkivanju od strane državne oblasti. Ali ako bijaše to privatno poluzetije, zašto su tada: gradski nacelnik, zemaljski odbor, ta ravnateljstvo i uprava zemaljskog gospodarskog zavoda upriličili doček gostova sa svimi službenimi formalnostima? Neprerazi li sve to granice privatnosti? Čemu li toliko glazbe, gostba, klicanja svetline itd. itd.? Može li zemaljski gospodarski zavod služiti za ovakve demonstracije? Smije li on eventualno nositi troškove ili bilo koje izdatke za gošćenje tuđjih državljana, premda mu naša država daje godišnju pripomoć? TA jošte nedavno dobio je od države 3000 forinti pripomoć za nabavu pastuha.

U ostalom nas neboli za to glava; gospoda će u svoje vrijeme položiti saboru račun, pak mirna Bosna. Viditi čemo, što će e. kr. vlada na eventualne snvišne izdatke prigovoriti.

Kod svih rečenih svečanosti nije smio sudjelovati nijednanc. K. činovnik Zešto? Jer to „pouduzetije“ bijaše privatno! Nu ako je tomu tako, tati se pita, što je imao kod toga posla gradski nacelnik, zemaljski odbor i zem. zavod? Medjutim zil jezici raznoše — čemu je teško vjerovati, — da račun zemaljskog zavoda ne bijaše ni do sada u najuzornijem redu, da nema za sve priloga, da spadaju među najpoznatije talijanske strančare njegovi dužnici, da je ravnatelj zavoda svemoguć, da ga zemaljski odbor dostatno nenadzire itd. itd. Tko tomu nevjeruje, neka povede iztragu, pak će se izpostaviti jell ovo laž ili istina. Kad već govornio o sjajnih svečanosti, priredjenih gostovom iz Italije na čast, usudjemo se upozoriti slavnu „Signoria“ na to, da će tečajem ovog ljeta u Istru šumarsko društvo iz Ljubljane, pak očekujemo od nepripravnosti rečene gospode, da će bar tako srdačno i svečano primiti članove austrijskog društva, kao što su primili i počastili pitomce gospodarske škole iz Italije.

II. Dne 4. junija podali su gradjani slavnoga Poreča prigodom dolazka bivšeg

talijanskog ministra rata Moceni — a novi dokaz svog austrijskog čuvstva. G. Moceni stigao je parobrodom u Poreč u društven najradikalnijih Talijana i njihovih surpru iz grada Trsta. Votit naravnju namre glasoviti D'Angeli, vlastnik Zidovskog lista „Il Piccolo“ Mayer, čitat Segre i njim slični. Doček bijaše upravo veličanstven. Austrijski general nebi stalno što takva u Poreču niti u ikolej talijanskom gradidu Istre doživio. Prije bi ga popratili kamenjem, kao i naše narodne zastupnike, nego li ovakvom demonstracijom.

Gradski nacelnik pozdravio je još na parobrodu nagovorom talijanskog generala. Barun (perdon, markiz!) Pollesini-Kamalić pozdravio je gostove kao bozje poslanike, dočim su se natjecali članovi zemaljskoga odbora, koji će prvi stisnuti desnica milim gostovom. Svetlina se derala sa Evyvali Goste počastio je markiz Pollesini. Na sjajnoj gostbi bijaše patriotskih govora i zadržavica. Govorio je i general Moceni.

Kod odlaska gostova parobrodom bijaše sve uzhljeno. Vicalo se sa obale iz punih pluća: Viva Italia! Viva re Umberto! Viva Moceni! I sa parobroda odgovaralo se sa: Viva Italia! čemu je patriotski u gradjanstvo sa obale burno sa Evyvali odgovaralo.

Ta patriotska sablazan porečke „Signoria“ bila bi trajala Bog zna koliko, i tko zna u što se izrodila, da nisu „Signori“ opazili na mulu e. kr. kotarskog poglavara i tada ju na ački umukli. Nerazumljivo nam je ipak, što ne bijaše blizu oružnika, koji znadu onako budno i oprezno čuvati hrvatsko-slovenske zastupnike. Ne vjerujemo, da bi se bili „signori“ usudili u njihovoj prisutnosti onako glasno i jasno očitovati svoja podanička čuvstva.

Ovo su sve gole činjenice, koje ne trebaju tumačati.

Sada neka svaki nepristrani sudi, jeli moguće obstati u takovom gradu osobam, koja ne samo da ne misle i ne čute kao i rečena „Signoria“, već su dapače posve protivnih misli i čučenja? Je li moguće hrvatsko-slovenskim zastupnikom niti čenak boraviti u takvom gradu? Je li na čast i ugled monarhije, što se u takav grad zazivlje zemaljsko zastupstvo? Zar može i smije država i nadalje podupirati i promicati interese ovako mislećeg gradjanstva? Neaka odgovori na to onaj, na koga to spada.

Dopisi.

Iz Baške početkom junija 1896. Već odavno na primiste, gosp. uredniče, nekakvih vijesti iz Baške. Javili smo vam uspjeh izbora fiducijara, kao što i sami. Osobe, koje su po svom zvanju i domorodnom poštenju morale prednjačiti našim braćem, vidjeli smo u bratskom okupu na biralištu. Ostaviv svoje dužnosti poslove, to se uputiše na biralište, da pokažu rodnom mjestu i njegovom pučanstvu, da ih zove glas naroda, koji traži pravi spas u svom zagovarateljju, narodnom naine za stupnika. Moramo na žalost spomenuti, da bismo među ostalimi, koji su imali stupiti na izborno tlo, opazili ni župe-upravitelja iz Druge. Pitamo ga, kao što je upitao i Maloselski dopisnik Unjskog kurata, a ti pope lve! što da tebi rećemo? Nismo te vidjeli među biraci. Brat tvoji iz Stare Baške došao je ovamo i predao glas kao pravi svećenik za našo fiducijare. Zašto nisi sledio primjer svojega brata? Vidjamo te često u Baški, ali onog dana nisi lito doći na narodno slavje.

Protivna hteđo stranka nije se ni pokazala na biralištu. Naravno je, da u Baški ne postoji protivna stranka, jer je ona dvoglavca t. j. ona broji samo dva člana, jednog od starine poznatog Sarečjaka i jednog prostog neokalkanog dućančijli. Kada bismo htjeli uzeti, da postoje u Baški dvie stranke, mo-

rali bismo označiti jednu čisto hrvatsku stranku i jednu dvoglavu protihrv. družtvance. Nije dosta što se ta dvojica smiešao smatraju nekakvom strankom, nego bi dapače dragoviti htjeli nagadjati — se sa hrvatskom strankom: Tako su oni predložili jednom našem prvaku, da ih se primi u obćinsko zastupstvo, te da se izabera trećina obćinskih zastupnika iz njihove stranke, u koju valjda ubrajaju još neke njihove privrženike, koji bi se dali na njihov liepak. Ne znamo, kako su mogli tu neproslijenn želju očitovati našem prvaku. Ili su slijepi na oba oka ili misle, da smo mi izgubili glavu.

Pomislite, kako može hrvatska stranka ugovarati sa dvimi osobami bez narodnog obilježja? Ili možda misle, da mogu zapoviedati nam seljakom, pošto su oni u finijem odelu? Ne čini roba čovjeka, nego njegove čestite življenje i domoljubno ponašanje. Pošto bi se jedan od te dvojice htjeo urući u obćinu, da započne novi život — jer do sada valjda nije živio, kako bi želio — i ako njegova stara matuška vruće želi, da ga se uzme među obćinske starešine, jer da će ga od žalosti sušica izjesti; te ako je zbog toga neka druga naricateljica posjetila na Rieci jednog našeg prvaka, neka pokaže, da je dostojan starešinske časti, pak čemo se rado odzvati njegovoj želji; nu do sada nije te česti za službu, a dvojimo, da je taj kruh za njegove zube. Što smo težkim trudom i naporom sagradili, htjelo bi se porušiti. Ako su njihovi otci bili nekada prvaci orđje, kada su naši obćinari spavali duboki san, neka ne misle da se dieli nacelničke časti nasljednim pravom. Otca mogu nasliediti u njegovoj imovini, ali ne mogu biti na glavi občine, koja traži nacelnika dostojna svake časti i ljubavi u narodu. Nacelnik je starešina u mjestu, njega biraju obćinari po starom pravu kao najboljeg i najpravednijega sudca između njih, zato ga i zovu sudcem. On mora da uživa povjerenje naroda. Zapamtite si ove rieči! Ovdje bi se htjeo uz spomenuta dvojica izričati svojim tobož finim ponašanjem i jedan kucelastnik, po njegovu „educata persona“, koji je orđje sazidao palaču, o kojoj pripovjedaju Maloselski čudesa, jer ju nisu valjda još vidjeli. Baščanin je, ali je do sada buravio u Malom selu. Govori se o njemu, da se stidi svoga rodnoga mjesta. Višeput je rekao, da se kaže, što je došlo u rodno mjesto, jer da su ga samo pozdravljali sa „bon jorno Sijor“ i „bona sera Sijor“, a orđje neće ni sa dobro jutro i dobra večer. Ni malo ne bismo tugovali za njim, kada bi se vratio u Malo selo. Mi se ponosimo svojim rodnim mjestom, svojim lepim hrvatskim jezikom. Nas neće začarati svišnji nazivi i naslovi kao što nekoga drugoga. Imamo i jednog činovnika, koga predlažu spomenuta dvojica za obćinskog zastupnika. On je rodom Slovenec, te mu želimo najljepšu zabavu u otvorenom kupalištu tik velikog mula.

Prelazimo na naše škole, koje nisu svičskog glasa. Ta bi se djeca imala učiti — namu dobru i koristan. Ali tomu nije na žalost tako. Čini se, da nisu sve učiteljske sile zauzele za pravi napredak naše djece. Kao da im je cilj polomiti našoj bistroj dječici mlada kralja, te učiniti od njih mlitavce i seprilja. Ima mnogo djece, koja polaze šest godina škole, a znadu u navršenoj dvanaestoj godini ječavo čitati i črkati na papiru. Zar je to dosta? Što ne trebaju djeca većeg znanja? Baščani idu po moru, zanimajući se trgovinom, pak zar u trgovini ne trebaju znati ni pošteno čitati ni pisati? Ti učitelji primaju radi velikih i težkih muka u školi redovito plaću, jer na poručenom uredu u Krku putuju samo namiru. Ne znamo, kadvih se propisa drži kot. Školako vieće u odziranju naših škola? Moguće, da ima školski nadzornik nalog posjetiti našu školu same kadikad ili možda, kada ide posjetiti škole u Vrbanju i Puntu, pak proslidi put u Bašku. Mi ga vidjemo na žalost vrlo riedko u ovih stranah.

Kako već spomenusmo, uče naše djeca u školi samo malo čitati i čarati. Gospodju se nadzornik, obilazeći pojedine razrede naše škole, zadržki ponajdulje u razredu vriedne i

zaslužno učiteljice gđice B. Frančić, jer ga bez dvojbe veseli njegov uspjeh. Premda je ova gđica izpitana i usposobljena učiteljica u svih propisanim predmetima, imenovana bijaše ravnateljica učiteljskom drugu, koja nema iznita iz više predmeta. Moguće, da se je radije nakon promjene ili možda je spomenuta privilegovana. Naša školska djeca ne mogu valjano napredovati, jer ne imaju sve vrstne učiteljske sile. Niti prvog reda niti zaptučenica u našoj školi, o čemu bi mogao više pripovijedati onaj gosp. učitelj, koga jer djeca zatvorila u školi.

Kako vidite, imade kod nas mnogo toga nevaljanoga, pak se utičemo radi toga obilastim, da slu doskoče, te da se narodu pomogne i da nebudemo prisiljeni govoriti oštrije.

Nova poruka onim od „kulture“

Vi imate paragrafe
Vi imate svaku silu,
Mi imamo ljubav, samo
Za domaju našu milu:
Za domaju i za jezik
Sveti zapis pradjedova,
Nieste kadri to umišti
Dok nas nosi gruda ova!

Ružite nam naša čeda
Pobornike naše prave,
Bacajte se pustim blatom
Na hrvatske naše lave.
Vi dajete, što imate
Blato, a iz vaših bara,
Mi pak borbu nastavljamo
Plamna srca puni žara.

Samo dalje! Pokažite,
Doklen siže vaša sila,
Gonite nas našim domom
Od nehraga do nemila.
Imadete do sto sredstva
Divljih kana, ljutih paša...
U nas samo svijest živa
I prežarka srca naša.

Vi znadete za „kulturu“
Mi za našu robsku tamu,
Al s prosvjetom vašom veljom
Kopate si grobuu jamu;
Nad njom čete križ taj dignut
Na kog ste nas razpet htjeli.
Vas mi čeka grobna tama
Nas još čeka danak biheli!

R. Katalinić Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. Si čul, da su Zrenjski prodanci poslali nazad hrvatski buletini?
Jur. Ma nebi bili, da su se mogli s njimi „d naka“ našerat i naspojit.
Fr. Vero nebi.

Različite vesti.

Promaknut na čast doktora prava. Iz Hrvatskoga Graca javljaju nam, da bijaše na tamošnjem sveučilištu promaknut na čast doktora prava c. kr. sudbeni vještbenik gosp. Ivan Poštić, rodom iz Voloskog u Istri. Naš mladi doktor jest vrlo darovit mladić i čestit rodoljub, koji će bez dvojbe danas sutra biti od velike koristi našoj strici Istri a na počca hrvatskomu narodu.

Promaknutju pristupovala je u znak ljubavi i štovanja do mladog doktora skoro sva hrvatska sveučilišna mladež u Gracu.

Našemu zemljaku i mladomu doktoru naše iskrene čestitke!

† Preč. g. Karlo Klun. Dne 8. t. mj. preminio je naglom smrti od kapi zemaljski i državni zastupnik, te delegat za Kranjsku preč. g. kanonik Karlo Klun u Budapešti, kamo se bio podao, da vrši dužnost delegata. Pokojnik je igrao kao zemaljski i državni zastupnik u Ljubljani i u Beču jednu od glavnih uloga u političkom životu braće Slovenaca u Kranjskoj. Kao vodja konservativne stranke i ustanovitelj lista „Slovenec“ izicao se je osobito u Beču u takozvanom Honwarthovom klubu. Bio je vrlo uman

svećenik i čestit rodoljub, ali po našem sudu u politici preblag i premeškav. Protiv tolikim dušmanom našega naroda. Vječni pokoj plemenitoj mu duši!

Imenovanje. Prislusnik kod c. kr. okrugsog suda u Gorici g. dr. Anta Pevšić imenovan bijaše c. kr. sudbenim pristavom u Pazinu.

Glavna skupština političkog društva „Edinost“ održao je odbor od 14. t. m. na koja kasnije nedjelju, jer želi, da bi istoj pristupovali i naši državni zastupnici, koji se nalaze zaposleni u Beču i koji neće biti slobodni u nedjelju dne 14. t. mj. Toliko do znanja g. članovom, kojim ćemo naknadno javiti i program skupština.

Novi odbor „Slavjanske čitalnice“ u Trst. Na glavnoj skupštini naše čitalnice, održavajući 31. maja, bijahu izabrani u novi odbor sljedeći članovi: predsjednikom g. dr. Mate Pretnar; odbornici: Anton Trdnaj, Ivan Mankot, Ivan Šabec, Ivan Abram, dr. Otokar Rybač, dr. Josip Abram, Ivan Toroš i Ante Bogdanović; namjesnici: Viktor Klinar, vd. Drago Lukež i Ivan Krivošć.

Pitanje o ezoneru u carevinskom vjeće. U sjednici carevinskoga vjeća od dne 6. t. mj. došlo je na razpravu pitanje, da država odпусти pokrajini Istri dug od 400 hiljada for. što ga jošte pojedini kotari duguju za ezoner istoj, dočim bi pokrajina imala taj dug odpušiti pojednikom Istru. Kod te razprave izjavio je talijanski zastupnik Rizzi, da bi bilo razterećenje ili odput toga duga na korist jedino Istru. Na što mu je odgovorio zastupnik Laginja, da je njegova tvrdnja netočna i da Talijani hoće, da naprave Hrvate u Istri podređenim plemenom. Ovaj odgovor našao je na odobravanje kod svih pravedno mislećih zastupnika carevinskoga vjeća.

Iz delegacija. Kako smo jurve javili, sastale se letos obje delegacije u Budapešti. Njegovo Velikaustvo primilo je svečanim načinom obje delegacije, te je na dotične govore predsjednika jedne i druge (austrijske i ugarake) odgovorio prestolnim govorom, koji se odlikuje i ovaj put svojim miroljubivim sadržajem.

U delegacijah ne bijaše do sada osobitih izvaja od strane vlade. Najvažniji glas čuo se u sjednici proračunskog odbora austrijske delegacije dne 9. t. mj. kad no je izjavio ministar izvanjskih posala Goluchovsky, da monarhija živi u najuzem prijateljstvu sa Njemačkom, pak sa Italijom; da stoji čvrstvo uz trojni savez. Da su odnosaji monarhije napram Rusiji prijateljski i da se ovi sve to više poboljšavaju; da je vlada kraljevine Srbije na krivom putu i da su se odnosaji u Bugarskoj poboljšali?

Velika skupština stranke prava. Dne 8. t. mj. sastalo se do 450 članova stranke prava na veliku skupštinu u bielom Zagrebu. Ovo je prvi put nakon smrti prežaljenog vodje dra. Ante Starčevića, što se sastaje skupština stranke prava, da uredi i razpravi svoje važne poslove.

Skupštini predsjedao je presvjelti g. barun Rukavina, koji je pozdravio skupštinare krasnim govorom. U ime kluba stranke izvijestio je g. dr. Franko Potočnjak o djelovanju nakon zadnje glavne skupštine. Izvješće do bijaše prihvaćeno jednoglasno. Pročitana bijahu i pisma naših zastupnika g. dra. Laginje i profesora Spincića uz živahno klicanje objojci. Obzirom na sporazumak objih klubova stranke prava u Zagrebu poručio je pismeno središnji klub stranke prava Starčevićovom klubu, da će središnji klub stranke prava u Zagrebu svakoga dostojnoga člana toga kluba radoštno primiti svojim članom, izuzev g. dra. Franka. Taj korak središnjeg kluba odobrila je glavna skupština.

Ta poruka bijaše probitana u Starčevićovom klubu, koji se je istog dana sastao, no bijaše odlučno odklonjena. Zaključak Starčevićevog kluba glasi, da će klub ustrajati na dosadašnjoj stazi i dalje raditi na svom programu.

Do sporazumka dakle nije došlo između klubova. Iz Trsta poslali su brzojavne pozdrave skupštini stranke prava nekoi naši rodoljubi.

Održan izborni sastanak. Za prošlu nedjelju bio je urekao zemaljski zastupnik vjeće g. Josip Kompare sastanak birača u Smarju, no radi loša vremena u subotu i nedjelju do podne nije se podufao g. zastupnik u Smarju, gdje se je bilo sastalo mnoštvo birača. On je bio već unaprijed javio, da se sastanak neće održavati, ako ne bude u nedjelju cijeli dan liepo vrijeme. Sada javlja svojim biračom, da se valja ustrijati dok se vrijeme ostali.

Glavna skupština „Tržakoga Sokola“ održavati će se u subotu na večer u 9 sati

u družinih prostorijah, pošto se za dne 31. maja uređena skupština nije mogla održavati radi nedovoljnog broja članova.

Generalno zastupstvo banke „Slavije“ u Ljubljani javlja posebnom okružnikom, da je razvatač g. Ivan Kribar, koji je u zadnje doba izabran za člana, bio Ljubljane, imao svoje svojim zastupnikom u razvatanju generalnoga skupštva banke „Slavije“ dosadašnjega predsjednika g. Ivana Pribiča.

Izlet u Hedik. Ošor „Slavjanske čitalnice“ u Trstu javlja nam, da će članovi potuzeti u nedjelju dne 14. t. mj. sa državnom željeznicom izlet u Hedik. Uđanak iz Trsta u 2 sata i 30 časaka poalije pođe. Povratak u Trst sa postaje Rodik u 8 sati i 31 časak na večer. Slavjanci gosti mogu sudjelovati.

Nered na istarskih poštah. K. tolikim prituzbam o neredu na istarskih poštah, osobito obzirom na posvemašnje zapostavljanje jezika većine pučanstva pokrajine kod svih pošatarskih ureda u Istri, dodajemo za danas novi dokaz za popunjenoj tih nerada.

U Oprtlju bijaše predano preporučeno pismo nk pošti dne 31. maja t. g. sa vrlo jasnim naslovom u talijanskom jeziku: Sig. N. N. Terzio (Pisino). Pismo to putovalo je u Italiju i bijaše dne 2. t. m. u Trevisu. Taj bijaše pismo otvoreno — tobož radi elinosti imena — premda ime prvoga naslovitelja svršava na c, a ono umišljenoga na i. U Trevisu zakrpaše i vezashe pismo, te dodav naslovu „Istria“, vratiše ga natrag; te je sretno stiglo u Pazin dne 8. junija.

Na pošti u Oprtlju zamjeniše Terzio sa pobližu oznaku: Pisino. Tako se dogodilo preporučenom pismu, a što se tek morao događati sa običnim pismi?

Rečeno pismo, još uvijek zakrpano talijanskim i vezovi i pečati, nalazi se u naših rukuh, a slavno ravnateljstvo pošta i brojjava može ga dobiti na vid, ali jedino tada, ako bude to od nas zahtjevalo hrvatskim ili slovenskim podneskom.

Iz Baderne pišu nam 6. t. mj. Izvanrednu ustrijlost našega župnika g. Gorca zlorabe njegovi i narodni protivnici do skrajnosti. Njegov ustrijni mlk i prava kršćanska ustrijlost napram tolikim namotain, pogrdnim, da djavolskim kletam ojači i osrci rečene protivnike u toliko, da su opet počeli po talijanskim lažliberalnih novinah protiv njemu rovatit, prišvajajući mu svaki zločin, svaku osvetu, koju počine klobne osobe jedna naproti drugoj u ovih strannah.

To je doduše vrlo labak posao, jer se talijanski pskarik ruka pravice ne boje, dok imademo u Rovinju porobnu, kakva je, nu to nije pošteno, nije pravedno, nije liepo. Jednu osobu sumnjitić bi ikakva razloga, to mogu samo propale duše.

Ali mi se nebi na taj nečisti posao naših narodnih protivnika ni sada osvrnuli, niti bismo imali ni perom maknuti na obranu čestitog nam župnika, koji se svojim privatnim i javnim životom sam najbolje brani protiv svim paklenskim kletam, nu pošto nalaze te nedostojne i crne klevete odziva i kod nekotjih oblastih, dužni smo istini i pravici na čast dignuti naš glas protiv svim tajnim i javnim klevetnikom tudjega poštenja.

U potankosti ne zalazimo danas, jer će se i onako komu komu i inače star razjasniti, pa bilo mu to pravo ili nebi.

Kazemo ovdje samo toliko, da se u Baderni do sada nije nikomu ni jedan jedinji vlas skrivio radi talijanskog mišljenja ili djelovanja, dočim su mnogi i mnogi — a među svimi najviše gosp. župnik — radi hrvatskoga pretrpili. Ali o tomu dakako talijanske novine šute kao i riba u vodi.

U svijet se turaju dakle naviš i bez ikakva povoda prste klevete i laži jedinom namjerom, da se papa oklece i ocrni pred izvanjskim svijetom i pred oblatni. No uadamo se, da će i u ovom slučaju još vriediti ona naša: *zaklela se zemlja raji, da se sve nije tajne znajuji*, jer ovdje neima posla politika — bar ne muška, nego: *ch'vches les femmes*!

U ostalom loša im sreća, jer ako stiepa ošlepa vodi, ališio ono, što je Badrljanom poznato. Toliko za danas, a do potrebe posegnuti ćemo dublje u naš bogati koš.

Prosvjed hrvatske akademike mladeži u Gracu. Ko što sva Hrvatska prosvjeduje proti proslavi, koju Magjari upriličise ove godinu u Budimpešti, tako prosvjedujemo i mi hrvatski akademici u Gracu.

Prosvjedujemo, jer je historička neistina, da je 1000 godinje kraljestvo hungareko imalo značenje, koje mu Magjari danas dajaju svojom proslavom, naime njihova gospodstva nad ostalima narodima Hungarije; da je u istinu danas tako, nije plod naravnog historičkog razvika, prosvjeta, bratstva, slobode, nego bezobzirne sile, koju Magjari od nekotvih 100 godina upotrebljavaju proti svojim sudržavljanom, koji su za obstanak Hungarije možda značajniji nego oni.

— Rađi takvog magjarskog posjednika i mi kao svako, tko ljubi svoju, a štije takja sloboda, pozdravljamo svaki odgovor nenasjarskih narodnotički Hungarije proti sili, koja ih laži; kao Hrvati pak i pripadnici kraljevstva hrvatskog, Hungariji u svemu po pravu ravnopravnog, a u dobi starije, najodličnije prosvjedujemo proti svakomu činu, koji se je uradio i koji će se uraditi u ime sudjelovanja hrvatskog naroda k toj nepravednoj, a Hrvate i prava hrvatskog kraljevstva počinjućoj slavi. U Gradcu, 6. junija 1896.

Hrvatski akademici u Gracu.

Prosvjed slavenkih sveučilišnih štaka u Gracu. Na povjerljivom sastanku Bugara, Čeha, Hrvata, Poljaka, Rumunja, Rusina, Slovenaca i Srba odlučeno je, da se dade u javnost ovaj prosvjed:

Pošto mi smatramo ugarake miljenjake svečanosti rugom 19. stoljeća i uvriedom, bačenom u lice učenog Europe;

pošto ugarake miljenjake svečanosti nisu plod visoke kulture i moralna zrelosti, nego prevlasti surovog nasilja, koje su Magjari tekom od 1000 godina vršili nad ostalim narodima Ugarske;

pošto cela nabrazena Europa iz nepoznavanja pravog položaja ne prosvjeduje proti ugarskim miljenjanskim svečanostima, prosvjedujemo mi zastupnici mladeži inteligencije na sveučilištu u Gracu.

Prolem oblaka u Dolini. Kako javlja „Edinost“ iz Doline, prolomio se nad selom u ponedjeljak oblak, te je sila voda učinila na polju, u vinogradih, na livadah i pustih ogromnu štetu. Jedino kotarska gospodarska zadruga da imade oko 400 for. štode. Derruču voda uništila je akore posve novi nasad sa američanskim trskom, što ga je marijava uprava „Zadruga“ velikim trudom i troškom tamo priredila. C. kr. oblasti morale bi ueti u obzir ovu nesreću, koja je stigla odo kraje naše selo.

Hrvatsko-slovensko pjevačko društvo „Sloga“ iz štajerskoga Graca pišu nam, da se je tamo ustanovilo među sveučilištom mladeži hrvatskom i slovenskom pjevačko društvo „Sloga“, čemu se ni od srca veselimo, jer se tim sve to više učvršće vez između jednokrvne braće Hrvata i Slovenaca.

Pa 5. junija 1896. „Škola, škola, rano moja!“ Zaista može uzdisati narod hrvatski po svoj Istri, a najviše ovdje u Pali, gdje se sve radi, kao da bismo morali sutra prekosutra pasti pod Italiju. Pala i Puljština jesu poave zanemarene u pogledu hrvatskoga školstva: više tisuća naroda u samom gradu neima niti zere, nanka u svojem jeziku, pa nije čudo, ako slavjanski renegati postaju najliciji irredentiste. Ali ni u selih nije bolje: *Vinkuram, Vintjan, Valdebek, Banjole* i sva ostala vršnjina premaritarska ne može nikako doći do škole; *Pomer* je neima, premda bi ga išla jur odavna; *Sikići, Jadrčki, Škatar* zalud ju čekaju; *Loborika, Muntič* i *Kurvan* zapušteni su sasyim i tako sve naokolo ljudi vapiju za školom, ali je ne mogu dobiti, jer je gospodarska volja, da ostanemo *šćavci*. U *Alturi* je prošla brzo cijela godina bez škole; u *Madulino*, gdje bi mogla biti trozradnica, nije ni postena jednokratnica; u *Premanturi* i u *Liznjama* još se prolazi.

Tko je tomu kriv? Jezik za zube, jer bih mogao nabasati u cenzorova stupicu! Svi su krivi, koji pri tom imaju odlučujući glas: u prvom redu vječna krivnja pada na autonoman oblast, *na podestariu i juntu*, koje neznadu ni statistički ni svoga područja, pa misle, da vladaju samimi Talijani; njima se neće, da puk hrvatski ima škole ili ako hoće, da ih dobije, mora da se poitaljanji, jer drug; nije s Bogom odo njihova gospodstva. A što radi politička oblast sa svojim kotarskim školskim viećem? Što radi nadzornik hrvatskih škola u puljskom kotaru? Sve prepuštaju obćini, koja je baš zator naših škola, a gg. R. o. zetti i Križaić E neće ili se plaše, da što poduzmu proti nepravdi, koju se s nama tjera na cijeloj liniji.

Smjelo je pak, kad gospoda kažu: *neima došti hrvatskih učitelja!* Naravski da ih neima, niti će ih kada biti dosta, dokle se ne budu ustrojile škole posvuda, gdje treba i gdje zakon baš zahtjeva. Otkada bi imali izdaci ti blaženi pitomci sa hrvatsko učiteljske? Valjda ne iz talijanskim i njemačkim škola? U kratko se vidi, da gospodi nije jasno, jeli prije bila kokoš ili jaje.

To je isto kao kad se nečiji hrvatski jezik po obstojećih srednjih školah i neustrojio se hrvatska gimnazija, a htjelo bi se, da činovnici znadu hrvatski. To su komedije!

Bođnisko-renegatska kliška u ovom gradu postaje svakim danom jača: ona već broji u svoje redove linjenika, advokate, notare, činovnike, urednike, pisare itd. itd., kojim svima svršavaju imena na

